

Iedereen hoort erbij!

NIEUWSBRIEF

[KLIK HIER VOOR DE WEBSITE](#)

De allereerste nieuwsbrief!

door Florianne Rademaker

Dit is de eerste nieuwsbrief van het project *Iedereen hoort erbij!*. Met deze en komende nieuwsbrieven houden we u graag op de hoogte van de onderzoeksresultaten en de ontwikkelingen binnen het project.

Eerste onderzoeksresultaten

Het afgelopen schooljaar is er door een aantal studenten van de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan op basis van de eerste gegevens uit het project. Er is hierbij gekeken naar verschillende onderwerpen.

Houding van ouders en leerlingen

Fleur Deuling heeft onderzoek gedaan naar de houding van 189 kleuters en 137 ouders t.a.v. kleuters met een lichamelijke, auditieve of verstandelijke beperking. Een positieve houding is van belang voor de sociale acceptatie. Uit haar onderzoek is gebleken dat de kleuters een neutrale tot positieve houding hebben en ouders een positieve houding. Kleuters zijn het meest positief over een verstandelijke beperking, en het minst over een auditieve beperking. Ouders zijn daarentegen het minst positief over een verstandelijke beperking, en het meest positief over een lichamelijke beperking.

Kennis van leerlingen over beperkingen

Elvira van Vugt, Paulette Witteveen en Sophie Smit hebben geïnventariseerd wat kleuters weten over lichamelijke beperkingen, verstandelijke beperkingen en gehoorproblemen.

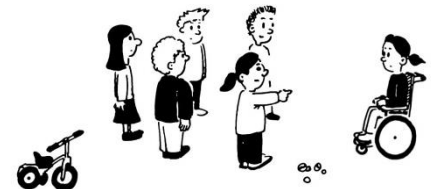
De resultaten toonden aan dat kleuters meer kennis hebben over lichamelijk en auditieve beperkingen dan over mensen met een verstandelijke beperking. Zij wisten van de eerste twee typen beperkingen vrijwel een accurate omschrijving te geven. Bij een verstandelijke beperking was dit lastiger. Dit is waarschijnlijk te verklaren door de zichtbaarheid van de beperkingen; kinderen hebben vaker mensen in een rolstoel of met een gehoorapparaatje gezien.

"Iemand die gehandicapt is kan vliegen"

Daarnaast bleken de kleuters iemand met een beperking vrijwel altijd anders te zien dan zichzelf. Het was voor de meeste kleuters moeilijk om te bedenken wat iemand met een beperking wel of niet zou kunnen doen.

Empathie tegenover leerlingen met een beperking

Hellen ter Schure heeft zich in haar onderzoek gericht op de gevoelens van empathie die leerlingen ervaren ten opzichte van een fictieve medeleerling met een beperking. Hiervoor is gebruik gemaakt van een kort verhaal waarin een fictief kind met een beperking niet mee mocht spelen. De leerlingen is gevraagd wat zij hier van vonden, en hoe ze dachten dat de leerling zich zou voelen.

Uit het onderzoek van Hellen blijkt een gemiddelde mate van empathie. Het merendeel van de kleuters geeft aan dat zij het niet goedkeuren wanneer een leerling met een beperking niet mee mag spelen. Het onderzoek kon niet bevestigen dat empathische gevoelens een directe relatie met de houding van leerlingen hebben.

Angst ten opzichte van leerlingen met een beperking

Nikki Steenkist heeft in haar onderzoek gekeken naar angstgevoelens die personen kunnen ervaren t.o.v. iemand die anders is dan zij zelf. Met behulp van een aantal vragen heeft zij de mate van angst gemeten. Uit haar onderzoek blijkt dat kleuters in lichte mate angst ervaren ten opzichte van kinderen met een ondersteuningsbehoefte. Jonge kinderen bleken gemiddeld meer angst te ervaren dan oudere kinderen. Er kon geen uitspraak worden gedaan over de invloed van het geslacht. Het onderzoek van Nikki gaf geen uitsluitel over de relatie tussen angst en de houding of het gedrag van de leerlingen.

Representatie van beperkingen thuis en op school

Williene Dekker heeft in kaart gebracht in hoeverre beperkingen zichtbaar zijn in het dagelijks leven van jonge kinderen. Hiervoor heeft zij zowel de representatie van beperkingen in de school- en de thuissituatie in kaart gebracht. Middels een online vragenlijst hebben 78 leerkrachten en 144 ouders informatie verschaft over dit thema. Uit de resultaten van de vragenlijst blijkt dat er in Nederlandse kleuterklassen en thuis geringe representatie van personen met een beperking is. Op school gebeurt dit in de meeste gevallen enkel met behulp van boeken. Soms wordt ook speelgoed ingezet. Afbeeldingen en lesprogramma's, zowel in de klas als schoolbreed, worden nauwelijks ingezet. Een relatief groot deel van de ouders biedt geen enkele informatie aan over beperkingen via boeken, televisie, speelgoed en/of gesprekken. Slechts een klein deel van de ouders preekt met hun kinderen wel eens over het thema beperkingen. Dit onderzoek laat zien dat ontwikkelingen nodig zijn. Een belangrijke aanbeveling is dat er op beleidsniveau meer aandacht moeten

komen voor het weergeven van personen met een beperking in klassen.

Houding van de leerkrachten en het gevoel de sociale acceptatie te kunnen verbeteren

Paul Walta heft onderzoek gedaan naar de houding van leerkrachten t.o.v. het lesgeven aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, en hun gevoel van bekwaamheid in het stimuleren van de sociale acceptatie van deze leerlingen. Uit zijn onderzoek komt naar voren dat leerkrachten een neutrale houding hebben t.o.v. het lesgeven aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Daarnaast ervaren leerkrachten in gemiddelde mate een gevoel van bekwaamheid, zowel in algemene zin als m.b.t. het stimuleren van de sociale acceptatie. De eerste resultaten laten een positief verband tussen de twee zien; hoe positiever de houding van de leerkracht is, hoe meer bekwaamheid hij/zij ervaart m.b.t. het stimuleren van de sociale acceptatie van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte.

Meer weten?

Indien u graag meer wilt weten over één van deze onderzoeken, bent u welkom om contact op te nemen met Florianne Rademaker (f.c.rademaker@rug.nl).

Update van het project

Na een lange periode van voorbereiding is begin 2017 het project "Iedereen hoort erbij!" van start gegaan in de praktijk. Het gelijknamige lespakket is in een aantal klassen verspreid over heel Nederland in de praktijk uitgevoerd. Daarnaast hebben een aantal klassen meegedaan als *controlegroep*, zodat de effecten van het lespakket geanalyseerd kunnen worden.

Evaluatie lespakket

Het merendeel van de leerkrachten was erg enthousiast over het lespakket, en gaven het rapportcijfer 8. Als positieve onderdelen werden vooral de zeer complete handleiding, de lesopbouw en de digitale prentenboeken genoemd. De leerkrachten hebben de lessen met plezier gegeven, en waren erg positief over de diverse coöperatieve werkvormen in het lespakket. Ook waren de leerkrachten tevreden over de omvang van het lespakket. Een aantal leerkrachten gaf wel aan de hoeveelheid lessen liever over een langere periode te verspreiden, zodat het minder intensief is.

De eerste onderzoeksresultaten

Het is helaas nog niet gelukt om alle onderzoeksresultaten te analyseren. De eerste resultaten van het eerste meetmoment heeft u kunnen lezen op de vorige pagina van deze nieuwsbrief. Wanneer de dataverzameling is afgerond, zal alle data worden geanalyseerd, en kunnen er uitspraken worden gedaan over de effectiviteit van het lespakket.

Hoe nu verder...

Komend schooljaar (2018-2019) zal de dataverzameling voor het project worden voortgezet. We zullen opnieuw in klassen door het gehele land (groep 1,2 en 3) het lespakket uitproberen en gegevens verzamelen. Hiervoor zijn we nog hard op zoek naar geïnteresseerde klassen, met ten minste één leerling met een auditieve, verstandelijke of lichamelijke beperking. Kent u leerkrachten/scholen die hierin mogelijk geïnteresseerd zijn? Geef dan gerust onze contactgegevens aan hen door! (iedereenhoorterbij@rug.nl / 050-3639734).

